

Lausunto valtiovarainministeriölle

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Alkoholin terveysvaikutukset ovat merkittävät. Alkoholi aiheuttaa sekä sairauksia että ennenaikaisia kuolemia. Maailman terveysjärjestö (WHO) on arvioinut, että koko maailman tasolla 6 % kuolemista ja Euroopassa yli 13 % kuolemista on alkoholisidonnaisia. Suomessa alkoholin aiheuttamaksi tautitaakaksi arvioidaan noin 6–7 %. Alkoholi on ns. suorien alkoholisairauksien lisäksi merkittävä riskitekijä mm. syövän, sydän- ja verisuonisairauksien, kakkostyypin diabeteksen ja mielenterveysongelmien taustalla.

Euroopassa noin 10 % miesten syöivistä ja 3 % naisten syöivistä on arvioitu aiheutuvan alkoholista. Alkoholi aiheuttaa mm. suun, nielun, kurkunpään ja ruokatorven syöpiä, maksasyöpää, suolistosyöpää ja rintasyöpää. Erityisen haitallinen on alkoholin ja tupakkatuotteiden käytön yhdistelmä. Suomessa alkoholin arvioidaan aiheuttavan vuosittain noin 1200 syöpätapausta. Alkoholi lisää syöpäriskiä lineaarisesti: mitä enemmän alkoholia elämänsä aikana juo, sitä suurempi syöpäriski. Jo yksi päivittäinen alkoholiannos lisää muun muassa rintasyövän riskiä.

Alkoholin syöpäriskin kannalta alkoholin kokonaiskulutuksen vähentäminen on olennaista. Jo maltillinenkin kokonaiskulutuksen lasku vähentää merkittävästi syöpien lukumäärää väestötasolla.

Alkoholin arvioidaan aiheuttavan merkittäviä kustannuksia kansantaloudelle sekä terveydenhuoltokustannusten, sosiaalipalvelujen, poliisin ja kriminaalihuollon kustannusten sekä menetettyjen työpäivien ja työvuosien muodossa. OECD on arvioinut, että korkea- ja keskituloisissa maissa alkoholin kulutus laskee tuottavuutta noin 1 %:n BKT:sta. Alkoholin kustannukset ovat korkeat sekä inhimillisesti että kansantaloudellisesti.

Alkoholinkulutus korreloi selvästi saatavuuden ja hinnan kanssa. Esityksessä alkoholiveron korotuksen tavoitteeksi kerrotaan valtion verotulojen lisääminen. Kuten esityksessä todetaan, pienet veronkorotukset eivät välttämättä ratkaisevasti vaikuta alkoholinkulutukseen ja sitä kautta väestön terveyteen. Suuressa mittakaavassa alkoholiverotus on kuitenkin merkittävä tapa vähentää alkoholin aiheuttamia terveyshaittoja ja parantaa kansanterveyttä.

Syöpäjärjestöt kannattaa VM:n esitystä alkoholiveron korotuksista. Pitkäjänteisen terveyspolitiikan kannalta olisi perusteltua, että alkoholiveroa nostettaisiin vastaavasti kuin tupakkaveroa: maltillisilla vuosittaisilla korotuksilla. Kannustamme valtioneuvostoa harkitsemaan tällaisen mallin käyttöönottoa.

Helsingissä 16.9.2020

Sakari Karjalainen
pääsihteeri
Syöpäjärjestöt

lisätiedot:

Eeva Ollila, ylilääkäri, eeva.ollila@cancer.fi, 050 590 4935

Sini Terävä, yhteiskuntasuhteiden päällikkö, sini.terava@cancer.fi, 050 513 5083